

Observatoriul este de două ori în
septimană, miercuri și sâmbătă.

Prețului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl.,
pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa
cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu
cu postu în laiatrulu monarhie
pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl.
— In străinatate pe 1 anu 10 fl.
său 22 franci, pe 6 luni 5 fl. său
11 franci; — numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie său linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la adou'a si a
treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea
30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in
modulu celu mai usioru prin assem-
natiunile postei statului, adreseate de
a dreptulu la Redactiunea Diariulu
Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 14.

Sibiu, 17/1 Martiu 1879.

Anulu II.

Nr. 164 Pres.

Cerculariu

cătra tôte oficiile protopresbiterale din archidieceș'a
Transilvaniei.

Mi au venitu si inca totu 'mi vinu mai din
tôte partile archidieceșei mele multe adrese prove-
diute cu subscrieri numeroșe din partea clerului si
a credintiosiloru nostri, prin cari se dă espressione
viua unoru ingrigiri seriôse, ce le a produsu la
archidieceșanii mei proiectulu de lege elaboratu de
inaltulu regimu alu statului pentru introducerea
limbei magiare, că studiu obligatu, in tôte scôlele
populare elementari, prin urmare si in ale nôstre
confessionale.

Inca 'nainte de a 'mi fi venitu astfelu de
adrese, am petrecutu insumi cu tóta atentiunea
mentionatulu proiectu de lege dupa coprinsulu lui
divulgatu prin jurnale si am consultatu cu ai mei
asupr'a obiectului; ér' mai apoi, dupace si din
partea celoru lalte eparchii ale provinciei nôstre
metropolitane se ivira asemené ingrigiri, eu si Prea-
santiile Sale episcopii eparchiali din Caransebesiu
si Aradu ne-amu aflatu siliti a intreveni in obiec-
tulu acest'a chiaru la preainaltulu tronu alu Maies-
tatei Sale cesaro-regesci si apostolice, rogandune
preaumilitu pentru a se detrage atinsului proiectu
de lege preanalt'a aprobare prealabila.

Prin preaumilit'a nôstra representatiune, carea
noi archiereii insotiti de deputatii clericali si mireni
ai consistorieloru eparchiale din Sibiu, Aradu si
Caransebesiu, o amu substernutu in persôna in
diu'a de 1/13 Februaru a. c. la preainaltulu tronu,
— biseric'a nôstra representata astfelu, a facutu
totu ce se potea face intre datele inpregiurari fatia
de atinsulu proiectu de lege, fara sè fimu condusi
catu mai putienu de vre-o ura său aversiune catra
limb'a magiara, care e limb'a statului, ci singuru
numai de acele vederi: că o lege că cea proiectata
de inaltulu regimu alu tierii, pe langa acea că ea
in parte ar jigni autonomi'a nôstra bisericășca, nu
s'ar poté esecutá fara detrimentulu culturai corespun-
dientore trebuintieloru reale ale poporului nostru;
ér o esecutare a ei fortifiata ar produce amaratiune
si poté si alte urmari rele chiaru in detrimentulu
adeveratelu interese ale patriei.

Radiemati pe ponderositatea motiveloru espuse
in preaumilit'a nôstra representatiune, si insufletiti

de simtimintele nôstre loiale si de adeveratulu pa-
triotismu, care ni au datu taria in pasii nostri, —
noi archiereii si deputatii consistorieloru eparchiale
ne amu reintornatu din misiunea nôstra cu cele
mai bune sperantie de unu resultatu multiamitoriu
pentru caus'a nôstra si salutariu pentru diferitele
nationalitati ale patriei comune.

Sperantie ale acestea ale nôstre le inpreunamu
cu mangaerea aceea, ce ni o dau cuvintele prea-
gratiôse ale augustului nostru monarchu, cari fuse-
ramu fericiti a le audi la substernerea preaumilitei
nôstre representatiuni, că adeca Maiestatea Sa sè
va indurá a luá obiectulu petitiunei nôstre că demnu
de o prejudecare matura, dandu preagratiôsu inca
inainte espressione cu deplina liniscire acelei spe-
rantie: că de siguru e departe dela gubernulu Mai-
estatei Sale si intocmai si dela legislatiune inten-
tiunea, de a pune in vigôre asia felu de dispositiuni,
cari aru poté caus'a ingrigiri temeinice, si aru fi
in stare de a turburá intre diferitele nationalitati
ale tierii pacea si concordia, care spre bucuria
esista, de Maiestatea Sa e totdeuna dorita, si a
careia grigire ulterioara Maiestatea Sa ni o poté
numai recomandá si noue cu tóta caldur'a.

Candu vinu a Te insarciná, că tôte acestea
se le inpartasiesci clerului si poporului din tractulu
(tit.) DTale că respunsu generalu la numeroșele
adrese, de cari amintiiu la inceputu, — me folo-
sescu de ocaziunea acést'a spre a dá cu totadinsulu
organeloru nôstre bisericesci si prestetotu clerului si
poporului archidieceșanu svatulu meu archipastorescu:
că in cele ce privescu proiectulu de lege atinsu
mai susu, se-si liniscășca ingrigirile, punendu-si tóta
increderea in autoritatile superiori bisericesci, cari
priveghiéza si de siguru voru priveghiá si mai de-
parte asupr'a intereselu culturali ale poporului
nostru, si nu voru lipsi a-si face la timpu deto-
rinti'a facia de ori-ce incidinti, cari nu cumva
ni-aru poté renoi ingrigirile.

Cu deosebire recomandu clerului si poporului
nostru: se-si pastredie in tóta curatieni'a simtimin-
tele sale religiôse si nationali insupte dela stra-
bunii nostri inca prin educatiunea domestica; daru
pe langa acestea se conserve si se nutrésca cu
caldura si patriotismulu celu adeveratu, care pre-
tinde, ca toti fiii patriei, de ori-ce limb'a său reli-
giune, se se unéșca intr'unu singuru statu, pe bas'a

principiiloru subline de libertate, egalitate si fra-
tietate.

Cuvintele preagratiôse ale Maiestatei Sale au-
gustului nostru monarchu se prinda radecini adenci
in ânimele nôstre. Clerulu si poporulu nostru,
consci de sine si mândru in virtutile sale cetatie-
nesci, se conlucre in atitudine generôsa pentru
sustienerea pacii interne si a bunei armonii intre
diferitele popôre ale patriei. Legile tierii sanctio-
nate de Maiestatea Sa se le veneramu neviolabile.
Autoritatiloru statului se le damu reverinti'a si as-
cultarea, ce le compete dupa conceptele genuine
de regimu constitutionalu. Dar mai pre susu de
tôte esceleze clerulu si poporulu nostru prin cea
mai stralucita virtute eredita dela stramosii sei,
prin credinti'a neclatita si omagial'a supunere cătra
acea ce este prim'a si suprem'a conditiune de esi-
stintia a statului nostru: cătra preanaltulu tronu,
si anume catra Majestatea Sa ces. regéșca si apo-
stolica, preagratiôsu nostru domnitoriu Francis-
cu Iosifu I. pentru a caruia scumpa viétia si
binefacatorea-i potere in tôte dilele inaltiamu la
ceriu ferbinte rogaciuni!

Sibiu, 8/20 Februaru, 1879.

Mironu Romanulu m., p.,
archiepiscopu si mitropolitu.

Critic'a criticei in caus'a nationale.

Este una din aparitiunile cele mai interesante
in dilele acestea, că respunsulu monarchului datu
deputatiunei gr.-orientale romanesci in audienti'a
din 1/13 Februaru a. c. se ia de cătra ádversarii
nostrii tocma asia in favôrea propria, precum ilu
luamu noi in favôrea nôstra. Marea differentia
intre noi si ádversari este, că noi spunemu limpede
cum ilu intielegemu, ei din contra nu se explica,
ci siovaie, se incurca in sofisme, că si vulpea in
capcanu. Noi suntemu indestulati cu respunsulu
imperatescu. „Eu afu că obiectulu rogamentei
DVôstra merita că se'lu iau in cercetare matora
(reiflicher Erwägung würdigen).“ Potea se dica
monarchulu mai multu, inainte de a primi si a
citi representatiunea? Nu potea, precum nu poté
nici altulu nimeni. Cu tôte acestea monarchulu
merse si mai departe, că-ci audise pe scurtu, care
este obiectulu plansôrei romanesci; ilu cunoscea
chiaru din telegramele metropolitiloru, dela Sibiu

Foisiór'a „Observatoriului“.

Poesii poporale. *)

Doine.

I.

Frundia verde lemnu din susu,
Badea la Sibiu s'a dusu,
S'aduca metase négra,
Se'mi cosu o camasié draga,
Un'a lui si un'a mie
Se 'mi fia de cununie.
Badea 'napoi s'au intornatu,
De metase si'au uitatu,
Si alt'a si-au capatatu.
Si elu mi-au tramisu 'napoi
Doue fire de secara,
Ca éca elu acum' se 'nsóra;
Si eu iam tramisu 'napoi
Doue fire de ovesu,
Se se însóre sanetosu.
Si elu mi-au tramisu
Doue fire de alunu,
Se me ducu se mi-lu cununu.
Si 'ntrebain pe maica mea,
Se me ducu ori ôre bá?
Taci tu flica si te du.
Dá la fiin'a ce se'i ducu?

*) Petrecendu in timpulu din urma câteva dile la
Orasthi'a si Hunediór'a mi se dete ocaziune a
culege câteva frumôse si pretiôse margaritare de poesia
poporala de prin acele tienuturi. Publicandule in foi-
sióra „Observatoriului“ credu a face o placere ceti-
tôreloru si cetitoriloru nostrii, precum si unu modestu
serviciu lit'eraturei nôstre nationale.

J. G. Baritiu.

Dui o mana de alune,
Se se duca fi'na in lume
Se'ti remaie finulu tie.

II.

Frundia verde visinele,
De vi mere *) badeo mere,
De vi mere badeo mane,
Du-me badeo si pe mine.
De'ti a fi cu min' rusine,
Fà-me badeo brêu de lana
Si me 'ncinge pan'ga tine;
De'ti a pareu breulu greu,
Fà-me lumina de seu
Si me pune in sínulu teu;
De ti-o fi ca m'oi stricá,
Fà-me lumina de cêra
Si me pune subtióra.
Si me treci cu tine 'n tiéra.
Unde badeo tu i ciná,
Eu frumusu ti-oi luminá,
Unde badeo tu i pasi,
Eu mereu cu tine oi fi.

III.

Dorù badei, dorulu meu
De l'asiu potea capatá,
Eu cu dragu l'asiu semaná,
Si l'asiu face stogu in pragu,
Si l'asiu inblati cu dragu,
Si l'asiu cerne prin sprincéna,
Si l'asiu dá ânimei mele
Dór s'ar stemperá de jele.

IV.

Eu sunt fêta de romanu
Numele meu e Florica,

*) usitatu in locu de merge.

Si frumôsa cá si-o flóre
Diminéti'a pe recóre.
Badeo, ochisorii mei
Iau unsu maic'a cu uleiu,
Storsu in frundia de teiu.
Badeo budiutiile mele
Le a unsu maic'a cu zaharu,
Cu dulce si cu amaru.
Sunt fêta din casa mare,
Pociu iubi pe ori si care.
Nu sunt fêta de domnu mare
Se portu perulu pe spinare,
Nici haine/de metase,
Mai bine camasiá frumôsa.
Dominec'a in serbatóre
Incaltiu cisme in picióre,
Si la grumadiu puiu margele,
Si in degete puiu inele,
Si in cossitia floricele.
Unu fecioru la mine vine,
Si cu man'a me coprinde,
Si un'a la flori intinde,
Si eu indaraptu i-am spusu:
Dute, dute badisióre,
Ca tu n'ai la mine doru,
Ca doru ti l'ai vendutu
Preste o gradina cu flori,
Si n'ai nici o flóre alésa,
Se puiu in paharu pe mésa.

V.

Me rogamu mandro de tine,
Cá se faci atât'a bine,
Se vini tu pana la mine,
Ca mi-e fôrte doru de tine.
De ar fi dorulu vendiatoru,
Eu m'asiu face negutiatoru,
M'asiu pune cu siatr'a'n pragu
Si asiu vinde cu doru si dragu,

de data 27 si dela Blasiu 28 Ianuariu, de aceea Mai. Sa adaoase „Dau cu deplina liniste espressiune sperantiei mele din capulu locului (in vorhinein), că de siguru atātu gubernulu Meu, cătu si Legislativ'a nu are nici-decum scopulu (die Absicht ferne liegt), de a luă decisiuni că acelea, care se pōta caus'a ingrijari intemeiete si se fia de natura a turburá (stören) pacea si concordi'a dintre diversele nationalitati ale tieiei, dupa cum esiste ea spre bucuri'a Mea si precum Eu o am doritu totudeauna, a carei sustinere vi-o recomandū si dvōstra cu totu adinsulu (auf das wärmste).“

Se pōte unu limbagiū mai respicatu decâtu este acesta? Mai. Sa nu a disu romaniloru: nu aveti dreptate se ve plangeti contra nimeni, ci si-a datu cuventulu seu imperatescu, că Elu Insusi va cercetá caus'a nōstra, si apoi că si cum ar dice cineva curatu romanesce: Nu credū că ministrii voru cutediá se'mi ésa inainte cu proiecte, care se pōta turburá spiritele si pacea publica. Atqui — ergo, aru inchiaie vechii nostrii professori. Atqui ministrulu au anuntiatu cutare proiectu de lege, care a turburatu fōrte pe nationalitati: ergo etc.

In deductiunile critice sale „Herm. Ztg.“ pretinde că atributu alu statului, atotupotinti'a (omnipotentiam), apoi cu consecentiele trase din acestu principiu merge asia departe, in cătu revindica anume statului Ungariei, dreptulu absolutu (das unzweifelhafte Recht) de a dá cetatieniloru sei educatiunea ce convine mai bine scopului seu; de unde apoi inchiaie, că statulu Ungariei că statu polyglotu (de mai multe limbi) are dreptu de a inpune limb'a statului in scōlele elementarie că studiu obligatu pre langa limb'a materna.

Inainte de a dá statului atributulu omnipotentiei că lui Dumnedieu, ceremu dela auctorulu critice facute protestului romanescu, că se dea definitiunea statului. Dsa remase datoriu cu acea definitiune si noi insistemu că se ni-o dea, că-ci altmintrea ori-ce discussiune si disputa dintre noi este si remane vana, si intr'aceea afirmatiunile lui devinu fōrte periculose pentru libertate si chiaru pentru statulu, ale carui drepturi voiesce se le apere cu multa energiá, pe care inse densulu ilu inpinge spre clin'a celui mai teribile despotismu, spre abisulu unei tiranii desfrenate. Pre cătu timpu nu'i avemu definitiunea ceruta aci, nu ne remane alta, decâtu se 'i punemu unele intrebari, la care 'i ceremu asemenea respunsu cathegoricu.

Auctorulu sustine, precum observamu si mai in susu, thesea teribile: Fia-care statu are dreptulu absolutu de a dá cetatieniloru sei educatiunea, de care crede elu că convine scopului seu mai bine. Din acēsta asertiune apodictica urmēdia cu consecentia de feru că:

Statulu Lacedemonianu (Sparta) avuse dreptu

M'asiu pune cu siatr'a'n susu
Si asiu vinde la doru si dragu.

VI.

Vai padure dēsa esci,
Vai bade departe esci,
De-aici bade pan' la tine
Trecu doui ani si diece dile.
Dorulu meu pe unde umbla,
Nu'i pasere se'lu ajunga.
Dorulu meu pe unde jōca,
Nu'i pasere se'lu intrēca.

VII.

Frundia verde de alunu,
Me duseiu sér'a pe luna
Se'mi cautu o floricea,
Care multu ānim'a 'mi strica
Si se o intrebū:
De ce in gradina plēca fruntea si suspina?
Eu intrebū,
Flōrea 'mi raspunde:
Că-ci o jale me coprinde,
Arde sufletu'mi si geme,
Că-ci me uscu fara de vreme.
Trei dile sunt in florita
S'apoi cadiu de ventu palita.
Si pre mine cade 'ndata
Umbra négra, 'ntunecata,
Incātu nime nu'mi-ar crede
Flōre-am fostu séu érba verde.

VIII.

Jeluin'asiu, dá n'am cui,
Jeluin'asiu codrului,
Codrū jalnicu că si mine,
Tipa frundi'a nu 'si-o tiene.
Dar' m'oiu lasá pan' la véra
Si oiū esi la campu afara,
Candu voru cresce dadatiele
Si m'oiu jelui la ele,
Că la nisce frati ai mei;
Candu voru cresce viorele
Si m'oiu jelui la ele
Că la sororile mele.

a ucide pe toti pruncii căti se nascea cu vreunu defectu fisicu, sau slabanogi, neapti de a portá arme, precum si că acelasiu statu avea dreptu de a rapí pe toti pruncii din braciaie parintiloru in etate de căte 5 ani, spre a'i cresce in casarme comune, exclusivu pentru scopulu seu. Totu acelu statu avea dreptu că barbatiloru, femeile carora nu concepea prunci dela ei, se le dea adjutanti că se faca prunci. Asia 'i conveniá.

Statulu republicei romane avea dreptu se tina scōle cătu se pōte mai multe de gladiatori, se'i faca a se omori unii pe altii cu sutele in circu, pentru că junimea Romei se se dedea de mica a omori si ea ómeni. Asia 'i conveniá.

Statulu otomanu avea dreptu „nedisputabile“ de a rapí pre toti baiatii cei mai frumosi si bine crescuti ai locuitoriloru crestini, a'i taiá inpregiuru, a'i dá la scōlele turcesci si a'i infundá in corpulu celu barbaru si spaimantatoriu alu Ieniceriloru. Acelasiu statu reprezentatu prin sultanu, avea dreptu se ucida, dupa legea ce'si facuse elu insusi, pe fia-care di căte 14 ómeni, fōra nici-o judecata prealabile, fōra sententia, fōra a dá cuiva sama de acelea omoruri, decâtu numai lui Allah.*)

Statulu Franciei voindu a se unificá si in religiune, avuse dreptu a sili pe calvini că se 'si dea pruncii numai la scōle r.-catholice, éra dupa-ce, acestia nu voiá se'si sacrifice libertatea consciintiei, acelasiu statu avu dreptu se pōrte contra loru optu ani de dile resboiu de exterminare, se inchiaie cu ei pace intarita prin juramentu minciunosu, in fine in memorabil'a nōpte a S. Bartolomeiu 23 Augustu 1572 se cada pe furisiu cu arme asupr'a loru, se maceledie vreo 30 de mii din trensii. (Histoire de la St. Barthélemy. Paris 1829. Die Pariser Blut-hochzeit. Leipzig 1826). Asia a convenitu si statulu Franciei.

Statulu Spaniei, decisu a se unificá pe fundamentele religiunei rom.-catholice, au avutu dreptu se ridice ruguri (lat. Rogus) de focu, se ardia pre toti căti nu voiá se 'si dea educatiune catholica.

Statulu Angliei avu dreptu a torturá pāna la sange pe 6—7 miliōne de locuitori ai Irlandiei, pentru-cā nu voru se dea tenerimei loru educatiune calvinésca.

Statulu imperiului germano-romanu i convenise că se decretēdie exterminarea totale a protestantiloru din tōte provinciile si cu atātu mai virtosu din Ungari'a, se innece educatiunea si scōlele protestante cu popi cu totu, in baile de sange dela Cassovi'a, Eperjes etc. prin generalulu-tigru Caraffa.

Statulu calvinescu alu Transilvaniei avuse, totu dupa teori'a din „H. Z.“ dreptulu absolutu de a exterminá religiunea si natiunea romanésca, din cauza că romanii nu suferiá a se dá tenerimei loru educatiune calvinésca in scōle calvinesci.

Exactu dupa acēsta teoria adevēratu ardeléna in patru muchi, statulu modernu alu Rusiei are totu dreptulu se dea legi natiunei polōne supuse, natiunei germane dela Marea baltica, partiei de natiune romanésca, se estermine limbele si tōta istori'a loru, se stērga si tōte urmele religiunei rom. et greco-catholice, pe cea protestanta, pe cea mohamedana etc. Asia cere ide'a de statu a Rusiei (Russische Staatsidee).

Imperatulu Iosifu II avuse totu dreptulu se introduca limb'a germana in tōte scōlele provinciiloru sale, că-ci asia i se parea lui că cere ide'a unitatiei statului seu, si sciti că pe atunci statulu era imperatulu.

Statului republicei venetiane 'i convenia că se innece in mare, sau se transpōrte preste „puntea doreriloru“ in carcerile coperite cu plumbu pe ori-cāti nefericiti ar fi condamnatu consiliulu celu misteriosu de diece, de ale carui crudimi si atrocitati tremurá nu numai cetatienii venetiani, ci tōta Itali'a, ale carui temeiuri de condamnare nu le cunoscea nimeni. Asia conveniá ideei de statu venetianu.

Auctorulu critice din „Herm. Ztg.“ pretinde numai pentru statu dreptulu de a dá cetatieniloru educatiunea ce ar conveni mai bine, cu atātu mai virtosu pentru statulu Ungariei, cu cătu acesta este mai polyglotu. Asia dara inpregiurarea, că unu statu este polyglotu, 'i da lui dreptulu că se'si alēga una din multele limbi vorbite in statu, si apoi pe acēsta se o inpuna la toti individii de ori-ce natiune, fia aceia in minoritate sau majoritate, de 100 sau de 10 miliōne, prin forti'a legeri si chiaru prin forti'a armelor, daca nu s'aru supune la lege. In adevēru, la acēsta idea geniala nu venisera nici chiaru Chalifii cei potenti ai Arabiloru, nici Padisiahii si Sultanii, demnii

*) Dim. Cantemiru Istori'a imperiului otomanu. Hammerpurgstall, Zinkeisen etc.

loru successori. Muradu si Baiazidu, Mahmudu, Selimu, Suleimanu, toti au inventatu căte unele din legile barbare, infame, prin care s'au pusu temeli la ruin'a totale a imperiului, dara că se inpuna limb'a statului cu forti'a la popōrale subjugate, acēsta idea trebuia se ésa din Ardélū si inca tocma dela Sibiu. Turcii adēca era fōrte cu minte in punctulu acesta. Ei isi dicea: N'amu nebunitu se ne facemu spese órbe, se iritamū totu-odata si mai multu asupr'a nōstra pe popōrale subjugate nouē, inca si prin inpunerea fortiaata, ori a limbei arabice, care este limb'a nōstra bisericesca si de salonu, ori a celei turcesci; cei cari voru avea interesu că se le invetie, le voru si invetiá de siguru, fōra nici-o sila.

Intocma asia a fostu si cu limb'a latina mai multe sute de ani, anume chiaru si in Ungari'a si Transilvani'a pāna pe la 1840; nimeni nu o inpunea cu forti'a, o invetiá cine voiá; de si ea era nu numai limb'a statului in legislatiune si administratiune ci si limb'a bisericesca la marea majoritate a locuitoriloru Ungariei si Croatiei, ba in cătuva si in conversatiune cotidiane, éra statului nici-odata nu'i lipsia individi cunoscatori de acea limba mōrta, asia de bine, in cătu se pōta fi aplicati in tōte functiunile, ba in anii dintre 1820 si 1848 se inmultisera asia de tare, in cătu ne mai incapēdu in functiuni cu plata, serviá căte 9—10 ani că vai de ei, pe spesele loru, asteptandu dupa căte unu salariu de 2—300 fl. Scurtu, in nici-unu statu din lume interessulu seu de existētia, de prosperitate si securitate nu cere nici-decum că conditiune, că locuitorii de diverse limbi se cunōsca limb'a statului, precum nu se cere, că toti locuitorii se aiba aceeasi religiune, aceleasi datine, aceasi statura, aceeasi forma si materia de vestimente, si ori-cine s'ar incercá se le regulamentēdie pe tōte acestea, ar fi unu tiranu din cei mai nebuni si periculosi.

Adeca, pentru comoditatea cătoruva mii de functionari publici, caroru le este lene a invetiá inca si alta limba din patri'a polyglota, se cheltuesci dieci de miliōne pe fia-care anu, că se inveti căte pe diece miliōne de locuitori limb'a statului. Ce mai comērciu ati potea face cu idei de acestea, de es. in Angli'a, in Americ'a septemtrionale, in Elveti'a, Belgiu, Svedi'a etc.

(Va urmá.)

Transilvani'a.

— Sibiu, 1 Martiu, 1879. — Ieri in 27 l-c. a sositu aicea dela Brasiovu o deputatiune de 12 persōne fruntasie ale poporatiunei romane din acelu orasiu, insarcinata din partea unui meeting poporalu ce a avutu locu dominec'a trecuta in sal'a hotelului Nr. 1 din Brasiovu, că se vina aicea se fēlicite si se multiamésca Escel. Sale archiepiscopului si mitropolitulu Mironu Romanulu pentru pasii intreprinsi la Vien'a in caus'a limbei si a bisericeii nationale romane. Acea deputatiune constatōre din d. d: D. Manole, N. Purcareu, I. Stinge, G. Porescu, C. Popescu, I. Filipescu, D. Ioncioviciu, G. Popu, I. T. Popoviciu, N. Ciurcu, C. Popazu si I. Dusoiu, subd conducerea d. Diamandi Manole avu audientia inca in diu'a sosirei la Escel. Sa, cu care ocaziune oratoriulu deputatiunei dupa ce tienū o vorbire ocaziionala, inmanua Escel. Sale o adresa coperita cu preste 400 subscieri. Escel. Sa bine-voi a raspunde acelei deputatiuni cuvintele de mai la vale.

Ieri deputatiunea brasioveniloru a fostu intr'unita pre langa alti cătiva barbati de distinctiune din locu la mēs'a metropolitana.

Respunsulu Escelentiei Sale Domnului Archiepiscopu si Metropolitu Mironu Romanulu

datu in 15/27 deputatiunei de 12 barbati tramisi din partea romaniloru din Brasiovu.

Domniloru,

„Audiendu cuvintele caldurōse, ce mi le grai-rati, trebue se presupunū: că adres'a acēsta care mi-o predati si pe care eu o primescu cu multa placere, coprinde in sine consimtiementulu braviloru nostri correligionari si connationali din Brasiovu fatia de acei pasi, cari eu cu concursulu celorulalti preasantiti archierei de dincolo si cu a deputatiuniloru consistoriale i-amu intreprinsu mai de curendu pentru salvarea intereselor culturali ale poporului nostru.

Amu fostu convinsi din capulu locului, că punēdu-ne noi intru aperarea unei cause asia de vitale pentru poporulu nostru, lucrările nōstre voru stá in acordu cu dorintiele, ba cu dreptele pretensiuni ale publicului romanu. Si candu DVōstre veniti in numele braviloru brasioveni a ve descoperi in acestu modu consimtiementulu la atinsele intreprinderi: eu, magulitu fōrte de acēsta onōre, nu potū decatu a ve multiamí pentru increderea ce o puneti in conducatorii superiori ai trebiloru nōstre

nationali-bisericesci si pentru spriginulu morali ce ni-lu dati in acestu chipu.

Fiti convinsi Domnilor! — si acésta ve rogu se o spuneti si celorlalti —: că eu, si de siguru si ceia-lalti frati archierei, cu multu mai tare suntemu petrunci de simtiulu datorintieloru nóstre catra adeveratele interese ale poporului nostru: decatu că se potemu lasá se vina asupra natiunei si a bisericei nóstre rele si ispite, fara a ne incordá tóte poterile spre delaturare a acelora.

Inse precum de astadata, asia si in cele ce le vomu avea de a le face in viitoriu, avemu lipsa de succesulu si de sprijinirea unanimă a clerului si poporului nostru. Déca o vomu avé acésta: atunci in ori-ce lupte la cari nu cumva vomu mai fi provocati, triumfulu nostru finalu va fi asigurat, pentru-că noi nu ne luptamu pentru altu-ceva, decatu numai pentru cultura, pentru adevérat'a libertate, egalitate si fratie, care trebuie se fia principalele conducátore pentru toti cei ce voiescu se tréca de ómeni ai civilisatiunei.

Dumnedieu se ve binecuvinte!

Tinut'a clerului si poporului serbescu facia de noulu proiectu de lege scolastica.

„Ce sciti despre serbi?“ este intrebarea stereotipa, ce ni se pune mereu de 2 septemani incóce si mai alesu de candu diariile magiare si magiaróne citara cu placere o secatura din fói'a „Serbski Narod“ (Poporulu serbescu), care scriá, că serbii nu voiescu se scia nimicu de protestele romaniloru si ca ei nu se iau dupa valachi.

Mai antaiu trebuie se scimu si se pricepem, că gubernulu isi castiga pe unde numai póte, in fia-care limba din patria, câte unulu séu doue diarie, ce se obliga se scria asia cumu i place lui, éra candu nu póte, intemeiédia elu câte unu diariu, precum fusese pentru romani in a. 1870 candu dupa caderea „Concordiei“ fundase cu spese mari diariulu „Patria“ in B.-Pesta, la care pusese totu pe nisce romani, că se insulte pe natiunea nóstra in limb'a nóstra, pàna ce remase cu vreo 20 de abonati. Se spune că tocma asia este subventiunatu si „Serbski Narod“ din fondulu de dispositiune. Se citead foile magiare in cestiuni nationali si eclesiastice articlii si passagiuri din celelalte foi serbesci si croatice; dara acelu curagiu nu'lu au. Asia dara se nu se alteredie nimeni de câte o falsificare de acestea.

Lucrulu stà cu totulu altumentrea. Mai antaiu că mitropolitulu serbescu Procopiu Ivascovicu ori-catu este elu de betranu si nepotintiosu, si-a datu cuventulu seu, că preas. sa si toti episcopii serbesci cu sínódele loru au se ia mesuri tari contra magiarisarei, mai alesu, că ei toti sunt si membrii ai casei magnatiloru, că si episcopii rom.-catholici. Dara positiunea politica si eclesiastica a poporului croato-serbescu differe fôrte multu de positiunea romaniloru din acésta monarchia. La 1 milionu de croato-serbi se afla in regatulu Croatiei, care isi are autonomi'a sa politica, adeca administratiune publica, justitia, autonomia eclesiastica, legi scolastice proprii, tóte cu limb'a propria nationale, unde gubernulu si diet'a Ungariei nu se potu amestecá intru nimicu. Alti 1 milionu 200 mii de serbo-croati se afla pe teritoriulu numitu grani-ti'a militara, cu scólele si cu limb'a loru nationale, unde érasu ungureni nu se potu amestecá intru nimicu. Serbii din Dalmati'a sunt asemenea aparati. Asia dara la vreo 2 1/2 milióne serbo-croati din monarchi'a intréga, de gubernulu si diet'a Ungariei nu le pasa nimicu, ori-candu e vorb'a de instructiune publica, de afaceri eclesiastice, de limba si cultura nationala. Asia din tóta serbiamea remanu espusi la furiile magiarisarei numai pucini serbi din Banatu, caroru inse nu le prea pasa de sbuciumaturile dloru Trefort si Tisza, pentru-că loru le vine de a gat'a si scóla, si literatura dela ceilalti serbi, si fondurile proprie serbesci facu mai multe milióne, éra ce nu póte face biserica pentru scólele serbesci, face tier'a autonóma Croato-Slavoni'a din veniturile proprii. Preste acestea, serbii de dincóce de Dunare stau in comunicatiune strinsa cu serbii din Serbi'a independenta pe terenulu literaturéi si alu instructiunei publice; ei si citescu in limb'a loru mai multu decâtu romanii in a loru.

Din tóte acestea urmédia, că serbii potu ambla cu flori in caciula de fric'a magiarisarei. Si totusi cine ar fi crediutu? Pàna si asia numitii Bunievati, adeca serbii rom.-catholici din Ungari'a, condusi de avocatulu Augustinu Mamusich dela

Sabadca si de unu altu confrate alu loru, canoniculu Antonovich dela mitropoli'a rom.-catholica din Caloce, unde arhiepiscopu este renumitul Haynald, scolandu-se contra magiarisarei, protestara cu mare energia, aducédu intre alte argumente, că in statulu, la a carui sustinere concurgu si ei cu pungile si la aparare cu sangele, isi voru sci apará si dreptulu de a se cultivá in limb'a loru nationale (Vedi „Pesti Napló“ s. c. l.). Dara bunievatii serbi, că rom.-catholici ce sunt, tinu fôrte multu la energiosulu ajutoriu din partea episcopului r. cath. Strossmeier dela Diacovár, barbatu geniale si curagiosu, croatu de sange si de sentimente.

Afara de tóte acestea, serbo-croatii se mai ocupa in momentele de facia cu totu adinsulu de cestiunea Bosniei, de incorporarea ei că tiéra si totuodata a dieceselorul cristiane din trena, că se fia totu spre intarirea loru contra magiarisarei, sau daca vreti, si a germanisarei.

Asia stau lucrurile la serbi; prin urmare temerea, că natiunea romana ar remanea izolata in actiunea sa, este cu totulu desiérta. Tocma din contra, se ne tememu, că actiunea serbo-croata se nu tréca in fanatismu, care se semene cu alu pressei din Ungari'a. Bulgarii trecea pàna acuma de unu poporu molatecu si materialistu, care nu s'aru potea inspirá de nici-o idea sublime. Eata inse, că chiaru ide'a nationalitiei vetamate, batjocorite si calcate in trecutulu loru, ii aduse anume in cetatea Adrianopole la atáta furóre, in càtu dilele trecute batura cumplitu chiaru pe mitropolitulu loru grecu, care se oppunea la tendentiele loru nationali. La doue dile bietulu mitropolitu isi dede sufletulu in urm'a batailoru; dupa aceea diplomatii europeni residenti in Constantinopole au potutu se totu telegrafedie la cabinetele loru despre acelu omoru barbaru, că-ci pe mitropolitu nu'lu voru mai inviá.

Revista politica.

Sibiu, 1 Martiu st. n. 1879.

Cu càtu diariile magiare si magiaro-file discuta mai multu demulu, solidariulu si identiculu pasu alu inaltiloru prelati de ambele confessiuni romane nationale, cu atátu cresce si mai multu furi'a loru asupra elementulu romanescu, ai carui barbati luminati au sciutu se de jóce intr'unu modu si intr'unu momentu pe càtu de frumosu, pe atátu si de bine alesu, atentatulu uci-diatoru ce se prepará din partea puterniciloru dilei asupra celui mai blandu, lealu si patrioticu poporu alu monarchiei. Cu càtu antagonistii nostri meditédia mai multu asupra celorlu intemperate si isi dau contutu despre inportanti'a si consecintiele probabili ale atitudinei in-punátore si insuflátore de respectu a intregéi natiuni, cu atátu ei se inferbenta si mai multu si pretindu dela gubernulu ungurescu din B.-Pest'a, că se ia mesurile cele mai draconice si terorisoréle asupra acelor'a, cari au cutediatu se isi redice capulu si vocea, in locu că se si ilu tiena plecatu si se fia muti.

Ce? Natiunea romana mai cutedia astadi, subt regimulu unui C. Tisza, „sfarimatoriulu de natiuni“, se se planga la monarchu asupra nedreptatiloru si inip-lariloru de cari suferu pe nedreptu? Ce? Romanii inca n'au muritu, ci ei sunt vii si dau semne de o putere vitala neinfranta si nedestructibila si tocmai acuma, candu in Orientu decurge procesulu de cristalisatiune si concentrare alu nationalitatiloru emancipate de subt jugulu semi-lunei? Acésta este nici mai multu si nici mai pucinu, decâtu o crima comisa contra omni-potentiei si a suprematiei elementulu magiaru, alu carui destinu este de a domni asupra unor cete de sclavi, cari se nu cunósca alta vointia, decâtu aceea a domnulu loru si se nu aiba altu dreptu, decâtu acela de a tacea si a suferi că si acei nefericiti sclavi negri de pe plantagele estinse ale baroniloru de sclavi din Americ'a de sudu.

S'au insielatu reu domnii dela putere, pentruca eata natiunea romana departe de a fi muritu séu desperatu, traiesce conscia de sine si de chiamarea sa pe acestu pamentu. Ea au probatu si de astadata, că si de repetiteori pàna acuma, ca ea nu renuntia nici la presentulu si nici la viitoriulu seu cá natiune. Pentru-ca ei nu iau mai auditu vocea de multu, fiindu-ca i-o au innabusitu, au crediutu ca ea a si adormitu si amutitu cu totulu. Ei bine, acuma au veditu ca nu este asia si s'au potutu convinge, ca nu totuodéuna dórme celu care isi tiene ochii inchisi. Candu nóptea este obscura, sentinel'a incordédia audiulu seu ageritu, pentru că déca si nu póte vedea pe inamicu, se ilu póta celu pucinu audi apropiandu-se.

Nu fara óresi care satisfactiune morala inregistramu faptulu, ca se afla si in diet'a ungurésca barbati serios, cari se judece cu sange rece si in modu obiectivu asupra pasulu politicu intreprinsu din partea romaniloru prin deputatiunile tramise la Vien'a. Intre aceste raritati sunt de a se aminti bar. Bánhidý si deputatulu Mocsári, cari nu numai ca incuviintara demersulu romaniloru si atitudinea loru fatia cu proiectulu de magiarisare, dar' celu din urma o spuse gubernulu ungurescu pe fatia, ca se nu mai amble cu mfi'a in sacu, ci se marturisésca francu, ca dupa ce in cele politice au delaturatu cu totulu limbele nemagiare, acum au voit se se incerce a bagá limb'a magiara si in sinulu familielor de alta nationalitate.

Parlamentulu din Vien'a, dupa-ce in dilele din

urma s'au acupatu cu câteva proiecte de lege de inopitu, va fi prorogatu, pentru că se faca locu delegatiuniloru, care se voru intr'uni érasu la B.-Pest'a, pentru că se votedie bugetele si alte credite pentru spesele curente ale ocupatiunei. Depunédu si mandatele de delegati cei mai infocati adversari ai comitelui Andrassy si ai politicei sale externe, precum sunt Herbst, Giskra si bar. Walterskirchen, comitele Andrassy va aflá in delegatiuni o maiortate mai compesanta si o minoritate mai pucinu rabulista, decâtu cum au fostu cele din sesiunea delegatiuniloru de inainte de serbatorile Cra-ciunului.

Cestiunea Novi-Bazarului inca si acuma se afla in statu quo ante, pentru-ca gubernulu turcescu nu voiescu odata cu capulu se primésca conditiunile gubernulu austro-ungaru, care culminédia in punctulu militariu, că adeca Austriei se i se dea dreptulu de a tinea garnisóne in tóte punctele principale ale pasialiculu. Se dice ca comitele Zichy, ambasadorulu austro-ungaru in Constantinopole, ar fi starindu fôrte multu pe langa gubernulu turcescu, că se inchieia conventiunea aceea atátu de multu dorita, mai alesu de candu famosulu generalu russu Cernaieff petrece érasu de càtuva tempu in Serbi'a agitandu, inrolandu si organisandu bande, pentru că la semnalulu datu din St. Petersburg se'si incépa activitatea loru turburatóre.

Parlamentulu bulgaru a fostu deschisu cu mare ceremonialu in Tirnov'a de càtu gubernatorele russescu principele Donducoff Corsacoff. Intre deputatii bulgari se agitédia fôrte multu cestiunea, déca nu ar fi consultu că constituent'a bulgara se declare din capulu loculu ca nu voiescu se accepte decisiunile tractatulu dela Berlinu in ceea ce privese Rumeli'a orientala, ci se proclame de pe acuma unirea cu aceea parte a Bulgariéi. Totu in cestiunea acésta circulédia printre bulgari si mai multe adrese spre subsciere, in care ei ceru dela Tiaru unirea Bulgariéi. Asupr'a candidatulu la tronulu bulgaru inca nu se scie nemicu pozitivu.

Intr'aceea arnautii albanesi au avut o ciocnire la Vranj'a cu serbii, in care au cadiutu morti si raniti din ambele parti. Acesta érasu este unu semnu, ca foculu arde subt spudia si ca tota terenulu din Orientu este inca ardiendu.

Incidentulu romano-russu dela Arab-Tabia s'au terminatu cu aceea, ca la dorinti'a Europei intregi gubernulu romanu au datu ordinu generalelui Angelescu, că se evacuedie acelu fortu, ceea ce s'au si intemplat. Acésta politica russo-fila a cabinetelor europe probédia inca odata mai multu, ca panslavismulu si politic'a de cucerire a Russei n'are aliatu mai sinceru si mai bine-voitoriu, decâtu tocmai pe diplomati'a européna cu principele Bismarck si comitele Andrassy in frunte.

In diariile streine circulédia un insolentu respunsu, pe care l'ar fi datu principele cancelariu reprezentantelu diplomaticu alu Romaniei la curtea russésca, generalelui Ioanu Ghica. Acesta adeca, inpartasindu cancelariulu russescu, ca gubernulu din Bucuresci a datu ordinu trupelor romane se parasésca fortulu Arab-Tabia, Gorgiacoff se 'i fi respunsu asia: „Este cu totulu inutilu a mai face reserve. Eu nu voiu lasá niciod-ata Arab-Tabi'a in manile vóstre. Nu ve faceti dara nici o ilusiune in privinti'a acésta. Ori-care va fi decisiunea poteriloru, Russi'a nu isi va periclitá Silistri'a prin cedarea acelu punctu. Nu uitati ca Russi'a este aceea, careia aveti a multiami provinci'a dincolo de Dunare, la care nu aveati nici unu dreptu.“

Asia vorbesce astadi cu Romanii acelasu cancelariu, care la Plevn'a se rogá de romani se i vina in ajutoriu, că se salvedie onórea si prestigiulu eclipsatu alu armatei rusesce. A fi ingratu, este privilegiulu de distinctiune alu celorlu mari si puternici!

Pestilenti'a a strabatutu pàna in capital'a Russei; asia ne spune o telegram'a din St. Petersburg. Acolo adeca, precum s'au publicatu prin insusi „Monitoriulu oficial“, la clinic'a profesorulu dr. Botkin a venit un tieranu, pe care dupa ce l'a lesaminatu au constatat ca este infectatu intr'unu gradu mai usioru de cium'a orientala.

Concursurile

propuse de

SOCIETATEA ACADEMICA ROMÂNĂ

conformu decisiuniloru luate in sesiunile de pene la annulu 1878.

I. Premie privitóre la Filologia si Litteratura.

A. Premiul Zappa

(pentru traduceri de autori classici, elleni si latini).

Conformu decisiunii luate in sesiunea annulu 1878, se publica concursu pentru cea mai buna traduc-tiune d'in:

a) *Plinius Cæcilius Secundus* (junior). Epistol. liber VIII, 1—11,
b) *Plutarchus*. Vita Pelopidæ. cap. I—XXII inclusivu.

c) *Herodotus*. Historiarum lib. IV, §. 51—100. cu conditiunile urmatóre:

1. Traductiunea va fi intr'ua limba românésca, càtu se póte de curata si de elegante, cautându a se reproduce in traducere calitátile autorulu tradusu.

Traducetorii sunt datori a dá note critice assupr'a differiteloru lectiuni alle locuriloru obscure d'in textu, cumu si note esplanative assupr'a terminiloru tehnici si numelor proprii care vinu in textulu autorulu.

2. Manuscriptele venite mai târdiu de 15 Augustu 1879 nu se voru luá in consideratiune.

3 Manuscriptele voru fi scrisse càtu se póte de correctu si ligibile, ànsu nu de mân'a traductoriulu, ci de alt'a straina, bine cussute intr'unu fasciculu si paginate. In fruntea manuscrisulu se va scrie ua devisă in veri-ce limba si totu cu mân'a straina. Pe lînga manuscrisulu se va allaturá si ua scrisóre inchissa cu

sigilla fora initialele autorului, adresa prezidentului Societății Academice și purtându în afara devers a manuscrisului, scrisă totu cu mâna strâna, éro în-la-intru numele autorului traducțiunii.

4. Manuscrisurile se voru censurá si judecá de Secțiunea Filologica, care va propune premiulu destinatu pentru aceste lucrări.

5. Manuscrisurile nepremiate se voru pastrá în arhivulu Societății pêne ce se voru reclamá de autorii lor, alle cărora nume rămân necunoscute, fiindu co plicurile ce le voru cuprinde nu se voru deschide.

6. Premiulu pentru cea mai buna traducere de 20 pagini (dupo edițiunile stereotype alle lui Tauchnitz d'în Lipsca) va fi de lei 120.

7. Cellu ce va obtine premiulu ca cellu mai escelente traductoriu allu celloru 20 de pagini de cari e vorb'a în articoli precedenti, va fi insarcinatu de Societate a face traducțiunea autorului întregu, cu premiulu fixatu de lei 120, pentru fia-care 20 pagini (calculate dupo edițiunile mai susu citate, fóra cá pentru acést'a sa se escluda consultarea altoru edițiuni, în lucrarea traducțiuniloru *).

8. Traductoriulu astu-felu insarcinatu de Societate va fi datoru a urmă lucrarea cu aceiasi diligenția, elegantiá si puritate de limba cu care a facutu si prob'a premiata. Ellu va fi datoru a dá pre fia-care annu câte 200 pagini de traducere d'în edițiunea luata de norma.

9. Traducțiunea se va essaminá de Secțiunea Filologica a Societății, si aflându-se conforma condițiuniloru de mai susu, se va dá la typariu, éro traductoriulu se va respunde remuneratiunea cuvenita. La casu ánsu candu traducțiunea n'aru correspunde condițiuniloru stabilite, ea se va tramite autorului cu observatiunile facute de Secțiunea filologica si invitatiune de a o amendá.

10. Cándu traductoriulu, d'în ori-ce causa, n'aru mai continuá lucrarea, atunci se va publicá d'în nou concursu de proba, în condițiunile de mai susu.

11. Autorulu classicu, care trece peste 500 pagini, se va împarti între mai multi concurrenti ce voru escelá la concursu.

12. Typarierea autorului tradussu se va face de Societate în 1000 esemplare, formatu în octavu ordinaru, cu littere *garmond* si pre chárteia alba curata, dupo unu modelu allessu de Societate. Formatulu adoptatu, litterele si chárteia aprobate voru servi pentru toti autorii tradussi si typariti cu spesele Societății. Pretiulu unui esemplaru scossu la vëndiare se va de-fige în raportu cu spesele facute cu traducerea si typarierea lui, asia ca d'în vëndierea primei edițiuni se éssa si sa se incassedi cu procentele loru toti banii versati cu acést'a edițiune.

13. Traductoriu opereloru premiate de Societate sunt liberi a scóte ua a dou'a edițiune d'în traducțiunea facuta de dñsui; ánsu numai dupo trecerea ántei edițiuni facuta de Societate, ei rămân proprietari pre traducțiunile lor.

14. Cándu Societatea va aflá de cuviintia a face ua noua traducțiune d'în unu autoru deja tradussu si publicatu cu spesele ei, ea va fi libera a procede la acést'a, fóra ca ántiulu traductoriu sa aiba dreptulu de a se oppune.

B. Premiü Naturellu

(d'în Seri'a A, pentru subiecte pusse la concursu, d) referenti la Limbistica si Istori'a filologica séu litteraria a limbei române).

Conformu decisiunei luata în sesiunea annulu 1876, se publica concursu assupr'a thesei urmátore:

„Studiu assupr'a produceriloru litterarie în limb'a romána d'în epoc'a lui Mattheiu Bassarabu (1633—1654), în care se voru avé în vedere atátu documente officiali si particulari, redactate în limb'a romána „in acea epoca, cátu si cártile tradusse si typarite romanesce pe atunce, precumu si ori-ce elemente litterarie relative la miscarea culturale române în acellu „periodu; se va studiá cu ua speciale attentione viuét'a „si activitatea litteraria a eruditulu mare Logofetu allu „tiérrei d'în acellu timpu, Udriste (Orestu séu Uriilu) „Nasturellu d'în Feresci, cumnatu allu lui Mattheiu „Voda si strabunu allu fericitulu nostru donatoriu.“

Condițiunile concursulu voru fi:

1. Dissertatiunea va fi scrisa în limb'a romána, cu stylo claru si correctu.

2. Marimea lucrării va fi de 10—15 cölle de typariu, formatu în 4º micu séu în-8, ordinaru, littere *cicero*.

3. Terminulu presentării manuscrisuriloru la concursu va fi 15 Augustu 1879.

4. Manuscrisurile se voru presentá anonyme, purtându ua devisa, care va fi reproducusa de unu plicu sigillatu, continéndu numele concurrentelui.

5. Premiulu ce se va accordá opului cellui mai bunu, va fi de lei 5000, fóra a puté fi impartitu.

6. Societatea Academica 'si reserva dreptulu de a typari în publicatiunile salle dissertatiunea ce se va premiá.

(Va urmá.)

Sciri diverse.

— (O serbatóre musicala în atelierulu domnului Amanu.) Sunt pucini pictori, chiar' în tierile cele mai culte, cari sa aiba unu atelieru mai artisticu si mai elegantu de catu simpatichulu nostru pictoru D. Amanu.

Acestu atelieru este unu adevratu museu. Fara a vorbi de unu mobiliaru, sculptatu de insasi man'a dlui Amanu, si de o multime de obiecte de arta adunate

*) Pentru traducerea lui *Pliniu Junior* se recomanda în speciale, edițiunea d-lui *Keil*, cu notele d-lui *Th. Mommsen*.

cu multu gustu, paretii atelierulu sunt acoperiti de o multime de tablouri, tóte opere de valóre datorite penelului D-lui Amanu.

Daca parcimonia compatriotiloru nostrii de a cumpera tablouri si opere de arta a fostu si este prejudiciabile pictorului nostru subt punctulu de vedere financiaru, ea a avutu dreptu resultatu de a face, cum diseram, din atelierulu seu, unu adevratu museu, unde cineva póte se admire cea mai mare parte din productiunile sale artistice.

Ei bine, în acestu atelieru, în acestu museu, s'a datu dumenic'a trecuta, diu'a o serbatóre musicala, care a produsu cea mai delicata si mai via placere, si a lasatu cea mai placuta inpressiune în spiritele tutoloru asistentiloru.

Inspiratórea acestei serbatori, domnisiór'a Amanu, a fostu în acelasiu timp, artista eminenta, plina de talentu si de gratie, care a incantatu si emotionatu pe toti.

N'avemu trebuintia a face aci laud'a calitatiloru artistice, de cari e inzestrata domnisiór'a Amanu.

Publiculu capitalei a avutu de multe ori ocașiunea se admire forti'a si volubilitatea vocei sale; nici-o data inse domnisiór'a Amanu nu a cantatu cu unu sentimentu mai emotionatu, pe care l'a comunicatu cu inlesnire publiculu de elita ce o ascultá si nu a nuanțiatu cantecele seu cu o mai perfecta inteligentiá si o mai justa mesura.

Piese erau alese cu multu gustu, si, afara de cele indicate în programulu ce-lu publicamu mai la vale, domnisiór'a Amanu a mai cantatu inca celebr'a legenda valacha de Braga, si mai multe arii nationale.

D-nii Wiest (violina), Dimitrescu (violoncelu), Prager (piano) junele violinistu Wondra, Schipek si Cairetti, au cantatu asemenea piesele indicate în programa, cu multu talentu si multa maiestria.

Acést'a serbatóre musicala a fostu onorata de presenti'a Altetiei Sale Regale gratiós'a nóstra Suverana, precum si a Altetiei Sale Principes'a de Waldeck, cari pareau incantate de a ascultá o musica atatu de admirabila, executata cu atatu talentu artisticu, incongiurate fiindu de unu publicu atatu de alesu.

Nu potemu de catu a esprimá gratitudinea nóstra dómnei si domnului Amanu de fericit'a idea ce au avutu de a inauguré asemenea serbatori musicale, cari sunt de natura a formá gustulu si a indreptá spiritele catre inaltele si nobilele regiuni ale artei.

Eata program'a serbarei:

I-ere partie. 1. Mendelssohn, Fragment du quatuor en si mineur pour piano et instruments a cordes executé par Mr. Wiest, Dumitrescu, Prager, Schipek. 2. Mozart, Air des noces de Figaro, chanté par M-elle Nicolescu-Aman. 3. Verdi, Air de Ballo in Maschera, chanté par Mr. Cairetti. 4. Röver, Sérénade du Savoyard, executé par Mr. Dumitrescu. 5. Mozart, Duo de Don-Juan, chanté par M-elle Aman et Mr. Cairetti.

II-éme partie. 6. Vieux-temps, Fantaisie Caprice, executé par Mr. Wondra. 7. Halévy, Air de la Juive, chanté par M-elle Aman. 8. Bach, Chopin, Schumann Aufschwung, Fugue en la mineur, Etude en la mineur, executés par Mr. Prager. 9. Gordigiani, Ogni Sabatò, chanté par M-elle Aman.

„Press'a.“

— (Tenorulu Tamberlick). Diariulu parisianu „Le Figaro“ adevreste scirea cum ca vestitulu Tamberlick este romanu.

Adevratulu nume alu lui Tamberlick este „Toma Berlicu“ (asulu de trefla); elu este din unu satu de langa Botosiani; de micu a intratu în serviciu la arendasiulu mosiei cá vizéteu (cocisiu).

Intr'o di se duse cu domnulu seu la Botosiani si trase la hanulu unde se aflá în treacatu trup'a operei italiene.

Toma Berlicu deshamandu caii si preamblandu-i, i-a venit se cante, si a cantatu niste cantece romanesce ce sunt pe niste tonuri fórtu susu.

Tenorulu trupei, care se intempla tocmu atunci în ograda hanului, audiendu acelu glasu asia de frumosu, aduna indata pe camaradii sei. Chiamu pe Toma Berlicu si-lu puse se cante. Berlicu avea de pe atunci ecelu ut cu care si-a facutu numele si avere.

Directorulu trupei dupa acea proba i-a propusu se-lu ia cu densulu în Itali'a si se-lu invetie cantecele; dandu-i 450 de franci pe luna.

Berlicu care avea la domnulu seu numai 150 de franci pe anu, 2 parechi de ciobóte si unu sumanu, se prinse bucurosu si pleca cu trup'a în Itali'a.

Nu multu dupa aceea a debutatu în Itali'a cu unu succesu care a mersu totu crescéndu.

„Stéu'a Romaniei.“

— (Numire) D-lu V. Maniu, fostu prim-presiedinte la curtea apelativa din Iasi si fostu advocatu alu statului, fu numitu de advocatu alu statului pe langa tribunalele si curtea din Bucuresci în loculu d. Gr. U. Balutia demissionatu.

— (Serat'a tinerimeii romane din Buda-Pest'a) precum scrie „Famili'a“, a avutu nu numai unu prea preciosu succesu moralu, dar' totu odata si unu considerabilu resultatu materialu. Venitulu curatu, de si multe liste nu s'au inapoiatu inca, se urca la 6—700 fl. Insemnamu cu bucuria, ca Inaltimile Loru Regale, Domnulu si Dóm'n'a Romaniei, au tramisu prin d-lu maresialu alu curtii, cu o epistola în termini de inalta incuragiare, sum'a de 100 fl. Asia societatea „Petrü Maiorü“ în alu carei favoru s'a arangeatu serat'a, va primi unu ajutoriu, de care avu mare trebuintia.

Maiestatea Sa imperatulu si regele a daruitu în numele seu si alu Maiestatii Sale regin'a, societatii „Petrü Maiorü“ din Buda-Pest'a 100 fl.

— (Venitulu balului) datu la Vien'a în folosulu societatii academice „Romani'a Juna“, precum relatédia diariile din Vien'a, ar fi preste 1000 fl. v. a.

— (Nationalitatea Papiloru.) Intre cei 261 de Papi au fostu 208 italieni, (dintre cari 104 au fostu románi), 12 au fostu greci, 17 francesi, 6 germani, 3 spanioli, 2 portugesi, 1 englesu, 1 holandesu, 1 dalmatinu, 7 asiati si 3 africani.

— (Societatea vapóreloru danubiane) face cunoscutu, ca la 7 Februariu a. c. a inceputu navigatiunea între Galatiu si Brail'a. În curendu voru incepe calatoriile pana la Giurgiu.

— (Budgetulu unei cetati.) Din budgetulu reg. cetati libere Aradu se póte vedea ca ea în anul 1879 va avea spese: 392,986 fl. éra veniturile sunt preliminate cu: 266,940 fl. Resulta deci unu deficitu de 126,046 fl. care se va coperi prin unu aruncu comunalu de 40 1/2 %.

— (Numerulu poporatiunei din Dobrogea.) Din recensementulu facutu din partea gubernulu romanu resulta ca intrég'a poporatiune a Dobrogei se urca la sum'a totala de 116,732 din care 24,314 sunt romani, 19,479 bulgari 59,003 turci si 13,936 streini de diferite nationalitati.

— (Multiamita publica.) Comitétulu arangeatoru alu balului juristiloru dela academi'a reg. de dreptu din Sibiu, isi tiene de placuta datorintia a isi esprimá pe calea acést'a viuele sale multiamiri p. t. domni si dómne, care au bine-voitu a contribui cu sumele notate mai la vale, preste pretiulu de intrare, în folosulu fondului de ajutorare alu juristiloru. Au contribuit:

Escelenti'a Sa Mironu Romanulu, arhiepiscopu si mitropolitu greco-orientalu 10 fl. Ilust. Sa Mihailu Fogarasy, episcopu romano-catholicu 10 fl. Ilust. Sa Fridericu Wächter, comite supremu 8 florini 50 cr. d. Samuilu Filep, directoru de catastru 8 florini 50 cr. d. Peregrin Neurhrer 6 fl., d. Fridericu Harth 6 fl., Ilust. Sa Nicolae Popea, archimandritu si vicariu archiepiscopescu 5 fl., br. Carolina Salmen 5 fl., d. Alexandru Lebu, proprietariu 5 fl., d. Corneliu Tobiasiu, protonotariu com. 5 fl., d. Soltész Nagy Franciscu 5 fl., d. Dr. Samuilu Moefertd 4 fl., d-na Louis'a de Brennerberg 3 fl. 50 cr., d. Ilie Macellariu, consiliariu gub. în pens. 3 fl. 50 cr., d. Carolu Kiss de Egéropatak, advocatu 3 fl. 50 cr., d. Dr. Iosifu Hodosi 3 fl. 50 cr., d. Iosifu Mathias, assesoru în pens. 3 fl. 50 cr., d. Valentinu Bock, advocatu 3 fl. 50 cr., d. Ferderber Samuilu, comerciantu 3 fl. 50 cr., d. Venzel Teffer, c. r. medicu alu statului maioru 3 fl., d. Paul Theil, advocatu 2 fl. 50 cr., d. Nicolau P. Petrescu 2 fl. 50 cr., d. Samuilu Glaser 2 fl. 50 cr., d. Dr. Ioanu Moga 2 fl., d. Franciscu Kovács, plebanu 2 fl., d. Franciscu Pongratz 2 fl., d. Ant. Schuster 2 fl., Esc. Sa Antoniu Heitzinger, generalu 1 fl. 50 cr., d. Stefanu György, canonicu si plebanu 1 fl. 50 cr., d. Victoru Sill, advocatu 1 fl. 50 cr., d. Constantin Stezariu, c. r. capitanu în pens. 1 fl. 50 cr., d. Carolu Schneider 1 fl. 50 cr., d. Buscke Carolu 1 fl. 50 cr., d. Mihailu Guth 1 fl. 50 cr., d. Otto Conradt 1 fl. 50 cr., d. Naum Nasta 1 fl. 50 cr., N. N. 1 fl., d. Antoniu Fabini, comerciantu 1 fl., Escel. Sa d. Iosifu Kreis, generalu 50 cr., d. Toma Gecz, colonelu c. r. 50 cr., d. Augustu Sennor, vicecomite 50 cr., d. Dr. Niculau Olariu, advocatu 50 cr., d. Dr. Danu P. Barcianu 50 cr., d. Andreiu Domanovsky, professoru 50 cr., d. Samuilu Borger, advocatu 50 cr., d. Iosifu Osterlam 50 cr., d. Adolf Weiss 50 cr., d. Antoniu Bechnitz 50 cr., d. Carolu Seemann, c. r. majoru 50 cr., d. Samuilu Bergleiter 50 cr., d. Stefanu Szabo 50 cr., d. Alfred Schram 50 cr., d. Wilhelm Mayer 50 cr., d. Nicolau Contianu 50 cr., d. Ioanu Popoviciu 50 cr., d. Ioanu Cipu 50 cr., d. Gustav Konerth 50 cr., N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., N. N. 50 cr., B. P. 50 cr., d. Iuliu de Follért 2 cr. —

Post'a redactiunei.

Fagarasiu et Lissa, Lugosiu. Exemplarie întregi dela 1 Ianuariu a. c. din „Observatoriulu“ mai avemu; din anul tr. mai sunt 6. Dictionariu si Glosariu se afla, Dictionariu ungurescu-romanescu asemenea, legate cum voiti.